

projekt

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia ..... r.

**w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników
i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje
niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne²⁾**

Na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób oznakowania pojemników i zbiorników służących do przechowywania substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych oraz pojemników i zbiorników służących do pracy z tymi substancjami lub mieszaninami, rurociągów zawierających substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne lub służących do ich transportowania oraz miejsc, w których są składowane znaczące ilości substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych;
- 2) warunki, w których można odstąpić od oznakowania, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, zwanej dalej „ustawą”, w przypadku gdy pojemniki i zbiorniki są używane w miejscu pracy przez krótki czas lub gdy zawartość pojemnika lub zbiornika ulega częstym zmianom.

§ 2. 1. Pojemniki i zbiorniki służące do przechowywania substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych oraz pojemniki i zbiorniki służące do pracy z tymi

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 248, poz. 1495).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji częściowego wdrożenia dyrektywy Rady 92/58/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 245 z 26.08.1992, str. 23; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 2, str. 89).

substancjami lub mieszaninami, rurociągi zawierające substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne lub służące do ich transportowania oznakowuje się znakami ostrzegawczymi zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 20 ust. 11 ustawy.

2. Odstąpienie od oznakowania znakami ostrzegawczymi, o których mowa w ust. 1, jest możliwe w przypadku pojemników i zbiorników służących do pracy z substancjami niebezpiecznymi i mieszaninami niebezpiecznymi przez krótki czas lub gdy zawartość pojemnika lub zbiornika ulega częstym zmianom. Należy wówczas zapewnić alternatywne środki bezpieczeństwa - w szczególności szkolenia o zagrożeniach stwarzanych przez substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne - zapewniające równorzędny poziom ochrony. Należy również szczegółowo określić procedury dotyczące używania tych pojemników i zbiorników.

§ 3. 1. Znaki ostrzegawcze, o których mowa w § 2 ust. 1, mogą zostać zastąpione znakami ostrzegawczymi określonymi w załączniku do rozporządzenia, przy zastosowaniu takich samych piktogramów, oraz uzupełnione dodatkową informacją, dotyczącą w szczególności nazwy substancji niebezpiecznej lub mieszaniny niebezpiecznej, wzoru chemicznego substancji, oraz informacją o zagrożeniach stwarzanych przez substancję niebezpieczną lub mieszaninę niebezpieczną.

2. W czasie transportowania w miejscu pracy zbiorników lub pojemników zawierających substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne oznakowanych znakami ostrzegawczymi zgodnymi z przepisami dotyczącymi transportu towarów niebezpiecznych, znaki te mogą być uzupełnione lub zastąpione znakami o których mowa w ust. 1 lub § 2 ust. 1.

§ 4. 1. Znaki ostrzegawcze, o których mowa w § 2 i 3, umieszcza się w widocznym miejscu, w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub przemieszczenie.

2. Znaki ostrzegawcze dotyczące rurociągów umieszcza się na widocznych częściach rurociągów lub w pobliżu takich części, przy najbardziej niebezpiecznych elementach rurociągu, w szczególności zaworów lub złącz, w odstępach gwarantujących właściwy dostęp do informacji.

§ 5. 1. Miejsca, w których substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne składowane są w znaczących ilościach, oznakowuje się znakami ostrzegawczymi zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 20 ust. 11 ustawy lub znakami ostrzegawczymi określonymi w załączniku do rozporządzenia, przy zastosowaniu tych samych piktogramów, chyba że odpowiednia informacja o zagrożeniach stwarzanych przez substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne zapewniona jest przez oznakowanie opakowań takich substancji lub mieszanin.

2. Magazyny, w których składowane są różnorodne substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne, mogą być oznakowane za pomocą znaku ostrzegawczego „ogólny znak ostrzegawczy - ostrzeżenie o niebezpieczeństwie”, określonego w załączniku do rozporządzenia.

§ 6. 1. Znaki ostrzegawcze, o których mowa w § 5:

- 1) umieszcza się w pobliżu miejsca składowania substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych lub w miejscu wejścia na zagrożony teren, w szczególności na drzwiach pomieszczenia, w którym składowane są substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne. Znaki ostrzegawcze, jeżeli to możliwe, powinny być umieszczone na wysokości linii wzroku, uwzględniając występowanie jakichkolwiek przeszkód pomiędzy znakiem ostrzegawczym a osobą patrzącą, zarówno przy wejściu na zagrożony teren oraz w najbliższym otoczeniu określonego zagrożenia, w miejscach dobrze oświetlonych, łatwo dostępnych i widocznych;
- 2) wykonuje się z materiałów odpornych na warunki atmosferyczne;
- 3) mają wymiary, barwy oraz właściwości gwarantujące ich czytelność i zrozumienie.

2. W przypadku gdy znak jest słabo widoczny w naturalnym oświetleniu, należy stosować materiały odblaskowe, farby fosforyzujące lub dodatkowe oświetlenie znaku.

§ 7. Znaki ostrzegawcze, o których mowa w rozporządzeniu, usuwa się, gdy przestanie istnieć zagrożenie, którego dotyczą.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia³⁾.

MINISTER ZDROWIA

W POROZUMIENIU:

MINISTER GOSPODARKI

MINISTER PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

MINISTER ŚRODOWISKA

---

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub preparaty niebezpieczne (Dz. U. Nr 125, poz. 851), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 88 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).

ZNAKI OSTRZEGAWCZE

Znaki ostrzegawcze powinny mieć następujące cechy charakterystyczne:

- kształt trójkątny,
- czarny piktogram na żółtym tle z czarnymi krawędziami (żółta część zajmuje nie mniej niż 50% powierzchni znaku).

- 1) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami o właściwościach wybuchowych

- 2) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami o właściwościach utleniających

- 3) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami łatwo palnymi lub ostrzeżenie o wysokiej temperaturze ¹⁾

¹⁾ W przypadku braku odrębnego znaku ostrzegającego o wysokiej temperaturze.

4) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami toksycznymi

5) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami szkodliwymi lub drażniącymi

6) Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami żrącymi

7) Ogólny znak ostrzegawczy - ostrzeżenie o niebezpieczeństwie

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322), która włącza do polskiego porządku prawnego przepisy *rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającego i uchylającego dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006*, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1272/2008”. Wejście w życie w dniu 20 stycznia 2009 r. rozporządzenia nr 1272/2008 wprowadza konieczność zmian w krajowych aktach prawnych dotyczących substancji i mieszanin chemicznych, wydanych na podstawie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, w tym także w przepisach regulujących kwestie oznakowania pojemników i zbiorników służących do przechowywania substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych oraz pojemników i zbiorników służących do pracy z tymi substancjami i mieszaninami, rurociągów zawierających substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne lub służących do ich transportowania oraz miejsc, w których są składowane znaczące ilości substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych. Niezbędne zmiany w projektowanym rozporządzeniu wynikają ze zmian dokonanych rozporządzeniem nr 1272/2008 w terminologii, a w szczególności zastąpieniu wyrazu „preparat” wyrazem „mieszanina”.

Zakres, który reguluje projekt rozporządzenia pozostaje bez zmian w stosunku do zakresu regulacji obowiązującego obecnie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub preparaty niebezpieczne (Dz. U. Nr 125, poz. 851).

Podstawą opracowania projektu rozporządzenia były przepisy załącznika II i III

dyrektywy Rady 92/58/EEG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EEG) (Dz. Urz. WE L 245 z 26.08.1992, str. 23; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 2, str. 89).

Projekt rozporządzenia, jako zgodny z obowiązującym prawem Wspólnoty Europejskiej, skutkującym przyjęciem specyfikacji technicznych, wyłączony jest – na podstawie § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) - z procedury notyfikacji aktów prawnych.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projektowana regulacja oddziałuje na przedsiębiorców, na których ciążą obowiązki określone niniejszym rozporządzeniem.

2. Konsultacje społeczne

Równolegle do uzgodnień międzyresortowych projektowana regulacja została przekazana do konsultacji następującym podmiotom:

- 1) Naczelnej Radzie Lekarskiej,
- 2) Polskiej Izbie Przemysłu Chemicznego,
- 3) Stowarzyszeniu Producentów Kosmetyków i Środków Czystości,
- 4) Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego,
- 5) Polskiemu Stowarzyszeniu Przetwórców Tworzyw Sztucznych,
- 6) Instytutowi Chemii Przemysłowej,
- 7) Instytutowi Przemysłu Organicznego,
- 8) Instytutowi Ochrony Środowiska,
- 9) Instytutowi Medycyny Pracy w Łodzi,
- 10) Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego - Państwowemu Zakładowi Higieny ,
- 11) Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy,
- 12) WWF Polska,
- 13) Greenpeace Polska,
- 14) Radzie Krajowej Federacji Konsumentów,
- 15) Polskiemu Związkowi Pracodawców Prywatnych Branży Kosmetycznej,
- 16) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
- 17) Forum Związków Zawodowych,
- 18) Krajowemu Sekretariatowi Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność”,
- 19) Biuru Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 20) Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie,
- 21) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,

- 22) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
- 23) Business Centre Club,
- 24) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
- 25) Państwowej Radzie Ochrony Środowiska,
- 26) Państwowej Radzie Ochrony Przyrody.

Projekt rozporządzenia, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966), został umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia i w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie konsultacji społecznych uwagi do projektu zgłosiły następujące podmioty: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Grupa LOTOS S.A., Polskie Stowarzyszenie Producentów Kosmetyków i Środków Czystości.

Ponadto Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. skierował do Ministerstwa Zdrowia zgłoszenie zainteresowania pracami nad projektem ww. rozporządzenia, działając na podstawie regulacji art. 7 ust.1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Nie zostały przyjęte następujące uwagi zgłoszone w ramach konsultacji społecznych:

1) Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. (zgłoszenie lobbingsowe) dotyczące dookreślenia pojęć występujących w projekcie rozporządzenia np. „znaczące ilości”, „krótki czas”, „częste zmiany” - nie jest możliwe doprecyzowanie wymienionych wyżej pojęć. Obowiązkiem pracodawcy jest, po przeanalizowaniu sytuacji w konkretnym zakładzie i konkretnych warunkach pracy, podjęcie ewentualnej decyzji o odstąpieniu od ogólnego obowiązku oznakowania ze względu na uzasadnione okoliczności czyli w tym przypadku krótki czas przechowywania substancji niebezpiecznej w pojemniku, częste zmiany zawartości pojemnika. W przypadku podjęcia takiej decyzji ma on obowiązek poinformować personel o zagrożeniach stwarzanych przez substancję niebezpieczną lub mieszaninę niebezpieczną, z którymi personel pracuje. Taki pracodawca ma także obowiązek określić szczegółowe procedury dotyczące napełniania, stosowania i opróżniania takich pojemników i zbiorników.

W przypadku terminu „znaczące ilości” - pod uwagę oprócz samej ilości należy wziąć także zagrożenie jakie substancja lub mieszanina stwarza. W wielu przypadkach już

składowanie niewielkich nawet ilości substancji niebezpiecznych czy mieszanin niebezpiecznych stwarza ryzyko dla zdrowia człowieka i środowiska i ryzyko to powinno być odpowiednio kontrolowane, między innymi przez właściwe oznakowanie miejsc składowania takich substancji czy mieszanin.

Ponadto sugerowane podczas konferencji uzgodnieniowej rozwiązanie dotyczące wprowadzenia obowiązku sporządzenia oceny bezpieczeństwa dla odpowiednich substancji nie jest uzasadnione w świetle możliwości zakwestionowania takiej oceny przez organy nadzoru.

2) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan dotyczące wprowadzenia w projekcie definicji substancji niebezpiecznej. Projektowane rozporządzenie odnosi się do substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz nakazuje oznakowanie np. miejsc składowania takich substancji czy mieszanin znakami ostrzegawczymi zawartymi w dyrektywie 67/548/EWG. Analizując powyższą kwestię należy mieć na uwadze art. 61 rozporządzenia WE nr 1272/2008 dotyczący przepisów przejściowych.

Ponadto nie przyjęto uwagi dotyczącej opisu trzeciego znaku z załącznika Znaki Ostrzegawcze „Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami łatwopalnymi lub ostrzeżenie o wysokiej temperaturze”. Znak ostrzegawczy pojawiający się w załączniku do rozporządzenia „Ostrzeżenie przed substancjami i mieszaninami łatwo palnymi lub ostrzeżenie o wysokiej temperaturze” występuje w załączniku II do dyrektywy 92/58/EWG – może on być stosowany do ostrzeżenia o występowaniu w miejscu pracy substancji o wysokich temperaturach jedynie w przypadku braku odrębnego znaku ostrzegającego o wysokiej temperaturze. Nie zgodzono się także z propozycją Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan aby miejsca, rurociągi oraz pojemniki i zbiorniki służące do przechowywania lub zawierające substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne były oznakowane znakami ostrzegawczymi zawartymi w rozporządzeniu WE nr 1272/2008. Rozporządzenie WE nr 1272/2008 dotyczy oznakowania opakowań substancji lub mieszanin zaklasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie i wprowadzanych do obrotu. Rozporządzenie WE nr 1272/2008 nie dotyczy oznakowania np. rurociągów służących do przesyłu substancji niebezpiecznych czy mieszanin niebezpiecznych.

3) Grupy Lotos S.A. dotycząca propozycji wprowadzenia jednego „ogólnego znaku ostrzegawczego” w przypadku instalacji technologicznych dużych zakładów przemysłowych. Proponowana zmiana jest niezgodna z przepisami zawartymi w załączniku III do dyrektywy 92/58/EWG. Przepisy tej dyrektywy pozwalają na użycie znaku ostrzegawczego „Ogólny znak ostrzegawczy – ostrzeżenie o niebezpieczeństwie” jedynie w przypadku oznakowania magazynów w których znajdują się chemikalia.

Stowarzyszenie Producentów Kosmetyków i Środków Czystości wycofało alternatywny projekt rozporządzenia przedstawiony w trybie uzgodnień międzyresortowych.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wydanie rozporządzenia nie wpłynie na budżet państwa.

Rozporządzenie nie stwarza skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ na rynek pracy

Przepisy rozporządzenia nie wpłyną na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Przepisy rozporządzenia nie będą miały wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Wpływ regulacji na zdrowie ludzi i na środowisko

Wraz z innymi rozporządzeniami wydanymi na podstawie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach projektowana regulacja będzie miała korzystny wpływ

na poprawę bezpieczeństwa osób pracujących z chemikaliami, poprzez właściwe oznakowanie pojemników i zbiorników służących do przechowywania substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych oraz pojemników i zbiorników służących do pracy z tymi substancjami lub mieszaninami, rurociągów zawierających substancje niebezpieczne lub mieszaniny niebezpieczne lub służących do transportowania oraz miejsc, w których są składowane znaczące ilości substancji niebezpiecznych lub mieszanin niebezpiecznych.